

NAZAJ V PRIHODNOST

Zdi se mi, da se tisti, ki
nam pripravljajo bodočnost,
dudlajo iz zbranih del
Causescuja.

(Tanja Torbarina)

Pred več kot desetletjem je naše mesto, takrat še Velenje, obiskal veliki conducatore Nicolae Causescu. Če je verjeti državljskemu spominu, si je zaželel zvečer z dvorišča vile Herberstein naše lepo socialistično mesto ogledati v vsem svetlobnem blišču. In bilo mu je ustrezno. Menda je izšel celo nekakšen odlok, ki je meščanom zapovedal ob določeni uri prižgati vse luči, da bi Conducatore v prijateljsko Romunijo ljudstvu, predvsem pa članom svoje dinastije, prenesel sporočilo o blagodatih elektrifikacije.

Slednje je lahko res ali pa tudi ne. Prav mogoče je, da je Vodja želel še zadnjič s polnimi pljuči vdihniti šarmantno podobo razsvetljenega in živega socialističnega čudeža. Spominjam se namreč, da je nekje v sredini sedemdesetih let začel pod pezo dolarskih dolgov Conducatore Romune tiščati v bedo, ki se jim še danes in vedno bolj kaže predvsem kot energetska beda. Če seveda odmislim siceršnje vsesplošno pomanjkanje in celo lakoto. Drastično je bila zmanjšana dovoljena poraba električne energije za gospodinjstva (le ena žarnica v stanovanju!), Romuni so se pričeli greti v posteljah. Po svetu pa od takrat kroži naslednja šala: zakaj v tej deželi ne odpirajo oken v stanovanjih? Zato, da se ne bi mimoidoči na ulici prehladili.

Zadnji dogodki v Braslovu so verjetno le vrh ledene gore, kažejo pa, da se bo moral Vodja kmalu umakniti z odra zgodovine. Ostale pa bodo posledice, ki bi jih lahko pripisali le najhujši naravni katastrofi ali vojnemu opustošenju dežele.

Nezaslišane bede Romunov seveda ne omenjam zato, da bi se ob njej naslajal, temveč zaradi suma, da civilizacijski obrazec tega velikega in dolgoletnega prijatelja Jugoslavije tudi pri nas marsikdo vse bolj jemlje za svojega. Ustavimo se tokrat le pri (električni) energiji.

Naše ljudstvo gotovo dobro pomni grožnje, ki so začele po deželi krožiti v drugi polovici lanskega leta, torej v času, ko se je razburjenje po ekološki problemski konferenci SZDL že nekoliko poleglo. Časopisi so začeli vse bolj pogosto objavljati mnenja, češ da nam najkasneje leta 1993 grozi dobesedno tema, če ne bomo nadaljevali po starem. To po starem pa ne pomeni nič drugega kot nadaljevati z izdajanjem bianco (energetskih) menic novim nespametnim investicijam in izsiljevanje gradenj novih energetskih objektov. Nekateri so bili pri iskanju argumentov srednje razumni in so pojasnilo iskali predvsem v dejstvu, da v Jugoslaviji ne zmoremo skupno izkoriščati energetskih virov, drugi pa so merili predvsem na takoimenovano evforijo, ki da bo vse skupaj pahnila v srednji vek, če ne celo v kameno dobo. Od slednjih mi je najbolj ostalo v spominu novembrsko pisanje glavne urednice revije Jana Bernarde Rakovec ki je v znanem prosvetiteljskem žargonu napovedala, da »bomo občepeli ob svečah« in prišla do epohalnega sklepa, da »narod medtem na svojo množično opredelitev že začenja pozabljati« (!). To razmišljanje urednice enega glavnih predstavnikov takoimenovanega rumenega tiska na Slovenskem seveda navajam le kot primer politikantskega pristopa h globalnim družbenim problemom, ki se naj bi ljudstvu čez nekaj časa pokazali kot povsem praktična težava: namreč kje kupiti sveče. Če hočeš osmešiti vseljudsko opredelitev, sprejeto povrh vsega v eni od političnih organizacij, potem ti ne preostane drugega kot hoditi po stopinjah velikega Vodje.

Nekaterim se torej stvari zdijo že tako zavožene, da edini izhod vidijo v hujskanju »neukih« ljudskih množic in v smešnem podkupovanju ljudi z nekaj kilovati elektrike.

Kot da bi te množice ne vedele, da njihove žarnice porabijo le neznatni delež celotne električne energije. Kot da te množice ne bi vedele, da kljub temu in še vedno oddajajo za energetske novogradnje velike denarje, s katerim se dogajajo zanimive stvari. Tako nas je novinarka Tonja Slokar 16. januarja 1988 v Delu obvestila, da sploh ni res, da za gradnjo elektrarn manjka le denar (kot čvekajo novinarji brez hrbtenice), saj je v letu 1987 ostalo neporabljenih kar 25 (!) milijard dinarjev za naložbe zato, ker ni bila pripravljena dokumentacija!

Grožnja s svečami tako dobiva precej drugačen smisel in pomen. Že res, da bi si morda leta 1993 lahko v stanovanjih prižigali po eno žarnico, toda kam bi padala njena svetloba? Na premražene obraze, ki bi kukali izpod odej? Vsiljevanje ene same rešitve (namreč graditi vse več elektrarn ne glede na posledice) izhaja iz prepričanja, da stroka in »stroka« pač najbolje vesta, kaj je za to ljudstvo dobro. Če bi se čez nekaj let ali desetletij izkazalo, da sta ga polomili, pa bo krivo seveda ljudstvo, ki ni pravočasno reagiralo in se uprlo.

In tako nam grozi, da tonemo in potonemo. Kaj lahko se nam zgodi, da si bomo tudi mi zaželeli še enkrat videti razsvetljeno mesto. Ali bo tudi takrat sprejet kakšen odlok?